

[Udenrigsministeren.]

ved Nordvietnam, omend med omvendt politisk fortegn, end ved USA, nævner jeg kun for en ordens skyld.

De tre problemer, jeg her har ridset op, forekommer mig at være de centrale vanskeligheder, der for tiden stiller sig i vejen for en forhandlingsløsning. Som jeg har anført, er Nordvietnams og FNLs betingelser behæftet med en vis uklarhed i formuleringen. Jeg er bange for, at tiden endnu ikke er moden til, at disse problemer kan ryddes af vejen; men det er vel muligt, at dette kan ske, når ændrede politiske forudsætninger bringer forhandlinger inden for rækkevidde.

Skal man i dag arbejde for at fremme en forhandlingsløsning i Vietnam, tror jeg, at det vigtigste er at få bevægelse i de politiske fronter og komme ud af det nuværende dødvande.

Det første, der må til, er en nedsættelse af krigsaktiviteten — på begge sider.

Dernæst må det være klart, at både FNL og Saigonregeringen må være med ved forhandlingsbordet.

For det tredje forekommer det mig væsentligt allerede nu at prøve at finde frem til karakteren af det overgangsstyre, der må indsættes i Sydvietnam med henblik på at gennemføre de frie valg, der må blive resultatet af en forhandlingsløsning. Det er klart, at man fra nordvietnamesisk og Vietcongside ikke vil kunne acceptere, at frie valg skal finde sted alene ved et samarbejde mellem Saigonregeringen og en international kontrolinstans. Vietcong har som bekendt magten i udstrakte dele af Sydvietnam og vil i konsekvens heraf anse det for naturligt, at den også får et stort ord at skulle have sagt, når valgene forberedes. Kommer FNL ikke på en eller anden måde med i det overgangsstyre, der må etableres i Sydvietnam inden valgene, tror jeg ikke, at dette styre vil kunne nyde den tillid, som det må have hos alle parter; for at de intervenerende kræfter kan trækkes bort og frie, internationalt kontrollerede valg derefter kan finde sted og nyde almindelig anerkendelse.

Endelig for det fjerde: de indledende skridt må ske i fortrolighed. Så oprigtig den amerikanske fredsoffensiv efter vor opfattelse var, gjorde den intet indtryk på den anden side. Den blev afvist af dem som

propaganda, noget, som repræsentanter for østlandene også har fremført i samtaler med mig.

Hr. Kai Moltke spurgte mig — og det vil være naturligt at berøre det i denne forbindelse — hvorledes den danske regering stillede sig til de 3 punkter, som U Thant, FNs generalsekretær, har understreget som afgørende punkter for at opnå forhandlinger i Vietnamspørgsmålet. Som hr. Kai Moltke vil have hørt af det, jeg har sagt, dækkes de 3 punkter af de 4 punkter, jeg har nævnt, og jeg kan derfor sige, at den danske regering er helt enig med FNs generalsekretær i hans vurdering, sådan som den har fundet udtryk i dette trepunktsprogram, og at vi naturligvis gerne vil gøre, hvad vi kan for at hjælpe FNs generalsekretær med på det grundlag at søge at få forhandlinger i Vietnamspørgsmålet bragt i stand.

Regeringen har i sin politik i Vietnamspørgsmålet taget sit udgangspunkt i, hvad vi efter nøje overvejelse må anse for de magtpolitiske realiteter, og vi har lagt vægt på at søge at undgå, at atmosfæren unødigt oplades ved ensidige angreb mod en enkelt af krigens parter. Skal forhandlinger kunne komme i gang, bidrager man ikke hertil ved følelsesbetonede angreb, der højst kan skabe øget spænding.

Krigen i Vietnam er ikke Danmarks krig. Vi er ikke deltagere i den. Den vedkommer os som mennesker. Den vedkommer os også, fordi den har bragt en pause i afspændingen og på grund af sine farlige konsekvenser for fred og sikkerhed i verden, hvis den fortsætter og udvides. Vi har ikke på noget tidspunkt godkendt USAs politik i Vietnam. Det er vi heller ikke blevet bedt om. Men det fremgår af, hvad jeg allerede har sagt, at vi ikke har lagt skjul på, at vi på visse punkter er uenige med den amerikanske politik. På baggrund af udviklingen i Vietnam gjorde jeg det endvidere for snart et år siden i NATOs ministermøde klart, at vi måtte advare mod en generel politik, der kunne føre til tilsvarende akutte situationer andre steder i verden.

Vi har også over for Hanoi fremsat vore kommentarer til den nordvietnamesiske præsidents brev til kongen og har her påpeget nødvendigheden af en løsning af konflikten gennem forhandlinger mellem alle konfliktens parter, herunder FNL, på